

SUMMARY**Konstantin Nedzel'sky****HISTORIOSOPHY OF UKRAINIAN RELIGIOUS SYNCRETISM**

In the article of Konstantin Nedzel'sky "Historiosophy of Ukrainian religious syncretism" is put question about the necessity of development of conception of philosophy of domestic history in which religion and church is examined as major motive forces of historical process. Attention applies on the feature of influencing of Ukrainian religious syncretism on history of Ukraine. The author asserts on this basis, that the religiously-mythological and christian types of world view have a different functional value in the processes of ethnic self-preservation and national self-determination of the Ukrainian people.

Keywords: historiosophy, religious syncretism, mythological world view, christian dogma, history of Ukraine, nation.

Ольга Липка,

кандидат філософських наук, в. о. доцента кафедри гуманітарних дисциплін Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка

ЦІННОСТІ ХРИСТИЯНСЬКОЇ РОДИНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Представлено виклики, які висуває сучасне інформаційне суспільство перед християнською родиною. Автор аналізує вчення католицьких богословів та філософів ХХ ст. про подружжя та стверджує, що вони обґрунтують його неперомінальну цінність і відповідність людській природі.

Ключові слова: християнська родина, подружжя любов, інформація.

За останні кілька десятиліть, під впливом швидкого розвитку інформаційних технологій, суспільство провідних західних та деяких східних країн набрало якісно нової форми. Його природа багато в чому не визначена, тому й називають це суспільство по-різному: постіндустріальне, інформаційне, техногенне, посткапіталістичне, постмодерне тощо. В останні роки превалує тенденція називати його "інформаційним суспільством". І хоча Україна не належить до провідних держав світу, вона стала на загальний шлях інформатизації. Інформаційний простір став реальністю, в якій ми існуємо. Під різними кутами зору його досліджують українські вчені. Оскільки важливою формою співжиття людей виступає родинна спільнота, актуальним є питання про те, як їй "живеться" в інформаційному просторі.

Родинна тематика у різноманітних аспектах (відносини між чоловіком і жінкою, батьками та дітьми, розподіл обов'язків тощо) була у центрі зацікавлень мислителів, починаючи ще від давньої індійської літератури та Конфуція у Китаї. Із 60–70 рр. ХХ ст., під впливом "сексуальної революції",

традиційна сім'я поступово втрачає свою головну роль у будівництві стосунків. У XXI ст. ми пожинаємо плоди так званої свободи: величезна кількість розлучень, ще більше абортів, поширення СНІДу та інших хвороб, які передаються статевим шляхом тощо. "Суспільство витрачає дуже великі кошти на порнографічну індустрію, яка остаточно нищить психіку молодих людей і призводить до різних патологій. Загальносвітова індустрія абортів намагається нав'язати людині свій погляд на життя, його захист та охорону"¹.

Про значущість проблем сім'ї у світовому масштабі свідчать щорічні Міжнародні конгреси родини, в яких беруть участь медики, філософи, богослови, священнослужителі, держслужбовці. Показово, що у травні 2006 р. такий конгрес відбувся у Києві. Тематика доповідей – від загальних світових тенденцій (Френсіс О'Доннелл², Айнарс Бастікс³) до конкретних українських проблем (Ю. Павленко⁴). При Українському Католицькому Університеті у 1997 р. створено Інститут родини та подружнього життя, одне із завдань якого – реабілітація сімейних цінностей. Завдяки праці співробітників цієї інституції, маємо в українському перекладі важливі документи Католицької церкви про шлюб та сім'ю. Останнє ж видання – "Польська та українська сім'я перед викликами сучасності" – здійснено спільно з Інститутом наук про родину Католицького університету в Любліні. Тут висвітлюються суперечності українського законодавства про захист сім'ї⁵, специфіка польської сімейної системи, проблеми, пов'язані з міграційними процесами тощо.

Продовжуючи цю лінію досліджень, автор пропонованої статті має на меті проаналізувати деякі з викликів, що постають перед християнською родиною в інформаційному суспільстві, та з'ясувати, як католицькі богослови та філософи обґрунтовують її непроминальні цінності.

Основною ознакою інформаційного суспільства є виробництво та поширення інформації, перетворення її на головний вид послуг, на товар і навіть на владу. Інформатизація охоплює всі сфери людської діяльності і спрямована передовсім на розвиток технологій, на накопичення знань і досягнення вищих рівнів обробки інформації. Розповсюдження інформаційних технологій, своєю чергою, викликає вибуховий розвиток у всіх галузях, де їх використовують.

У контексті нашого дослідження важливим є питання про те, яку інформацію доносять мас-медіа про родинне життя, яким чином вона відображається на людських взаєминах. Перегляд телесеріалів, деяких ток-шоу наводить на думку, що сім'я, заснована на взаємній вірності, взаєморозумінні та взаємоповазі, є чимось застарілим, таким, що вичерпало себе і заважає рухатися вперед. Постійна зміна партнерів, інтим без любові приймаються як щось нормальне, звичне. Реклама презервативів та інших засобів контрацепції створює враження, що невлорядковані сексуальні стосунки можуть бути безпечними. Вільний доступ до порнографічних сайтів та реклама з еротичними сценами розпалюють хтивість та заохочують до таких стосунків.

На противагу цьому, представник ООН Френсіс О'Доннелл на XXII Міжнародному конгресі у Києві ствердив, що "родина – це універсальна цінність, яку охороняє та підтримує ООН: родина перетворює дітей на відповідальних, турботливих дорослих; саме в родині бере початок людська гідність, самоідентичність, честь і зрілість; родина – це найперше джерело спільнос-

ті та співчуття між людьми, любові й мудрості; це найпевніша запорука щастя, здоров'я, добробуту і соціальної єдності"⁶. Тільки треба додати, що все це відбувається у родині, заснованій на любові та взаємоповазі. Впродовж століть такі родини формувалися, зокрема, у християнському середовищі.

Що може нині відповісти християнство на виклики інформаційного простору? Чи цінності, які проповідував Христос, вичерпали себе?

З'ясовуючи відповіді на ці питання, ми опираємося на вчення Католицької церкви. Зрештою, воно представляє загальну тенденцію християнства. Обмеженість обсягу статті не дає змоги вникати у деякі відмінності, характерні для інших гілок християнства.

Родиною називається соціальна група, яка складається з чоловіка та жінки, котрі зазвичай перебувають у шлюбі, їхніх дітей (власних або прийомних) та інших осіб, поєднаних родинними зв'язками з подружжям, кровних родичів і здійснює свою життєдіяльність на основі спільного економічного, побутового, морально-психологічного укладу, взаємної відповідальності, виховання дітей.

"Присутність Христа робить родину християнською. Сім'я, яку прикрашає любов, співчуття і ніжність, – це місце, котре охоче відвідують ангели і де прославляється Бог"⁷. У сучасній "культурі смерті" ці слова звучать якось подіячому, відкрито і просто. Проте саме це усвідомлення присутності Христа лежить в основі християнської родини. На жаль, сьогодні воно витісняється і "затирається" в різний спосіб, починаючи від того, що запорукою щасливого сімейного життя вважається матеріальне забезпечення, і до всієї пропаганди гедоністичної насолоди у статевій сфері. Мовчання у відповідь було б знаком згоди. Тому, як зазначає З. Носовський, "Католицька Церква може пишатися тим, що два останні понтифіки – Іван-Павло II і Бенедикт XVI – належать до найвизначніших речників нового підходу до людського тіла, статевості та шлюбу. [...] У 129 катехизах, виголошуваних щосереді впродовж 1979–1984 рр., Іван-Павло II представив нам дивовижне "богослов'я людського тіла", яке [...] стало чи не єдиною справді зрілою відповіддю християн на сексуальну революцію XX століття"⁸. Так само папа Бенедикт XVI свою першу енцикліку "Deus caritas est" присвятив роздумам про любов. Він визнав, що в минулому Католицька церква без належної поваги ставилася до людського тіла й статевості. Папа показує, що подружня єдність чоловіка та жінки є прообразом кожної любові, зокрема й Божої – до людських істот. За словами Дж. Вейджела, біографа папи Івана-Павла II, "Бенедикт XVI і його попередник подарували католикам і всьому світові чудову ідею: їхнє бачення любові набагато краще за все те, що можуть нам запропонувати Фройд, Кінсі чи журнал "Плейбой". Іван-Павло II стверджує, що взаємна любов у подружжі – це образ внутрішнього життя самого Бога, адже ця любов є не чимсь іншим, як виявом сопричастя двох осіб"⁹.

Учення цих двох понтифіків, вочевидь, не виникло на порожньому місці, а базується на попередній християнській традиції.

Християнство, як жодна інша релігія світу, піднесло гідність подружнього життя. Ісус Христос, Спаситель людства, втілювався у лоні Марії, народився в людському тілі й до початку Своєї місії жив у сімейному колі матері Марії та її обручника Йосифа. Своє перше чудо – перетворення води на вино – Він здійснив на весіллі у Кані Галилейській, і тим самим показав, що не стоїть остеронь

пересічних життєвих проблем, з якими стикається подружжя. Папа Лев XIII наголошував: “Господь наш Ісус Христос підніс подружжя до гідності таїнства; Він дав силу чоловікові і жінці досягти святості в подружньому стані, оберігаючи їх і зміцнюючи небесною ласкою, яку так щедро дарують Його заслуги; в чудовий спосіб, роблячи подружжя прикладом містичного союзу між Собою і Своєю Церквою, Він не лише удосконалив природну любов, але й зробив природно нерозривний союз одного чоловіка та однієї жінки набагато досконалішим через узи небесної любові”¹⁰. Читаємо в ап. Павла: “Чоловіки, любіть своїх жінок, як Христос полюбив Церкву” (Еф. 5:25). А Христос полюбив так, що життя Своє віддав, аж до смерті. Отож, любити аж до готовності віддати своє життя – ось до якої досконалості закликає християнство. Німецький філософ Дітріх фон Гільдебранд, якого папа Пій XII називав доктором Церкви XX століття, писав: “Жодне природне людське благо не було так високо вознесене в Новому Завіті. Жодне не було вибране, щоб стати одним із семи таїнств. Жодне не було наділене чесно безпосередньо брати участь в установленні Царства Божого”¹¹. Як часто нині християни замислюються над цим?

Варто погодитися з З. Носовським у тому, що “для багатьох віруючих шлюб є винятково земною реалією, що не має особливої ваги для стосунків людини з Богом. Питання християнського ставлення до шлюбу здається їм питанням про те, як упорядкувати мирські, земні справи, як провадити своє повсякденне життя”¹². З таким підходом досить легко підпасти під вплив того, що пропагується мас-медіа – не можеш упорядкувати повсякденне життя з одним партнером, то слід змінити його на іншого. Виходить, що людина сама влаштує своє життя, що Бог не має впливу на цю сферу.

Дітріх фон Гільдебранд, вивчаючи особливості подружжя, доходить висновку, що “цілком незалежно від чуттєвості подружнїя любов сама по собі означає цілком новий тип любові. Вона містить унікальне взаємне самовіддання, що є визначальною характеристикою цього типу любові. Правда, що в кожному з типів людина віддає себе в той чи інший спосіб. Але тут віддання є абсолютним повним і остаточним. Не лише серце, але ціла особистість дається іншій”¹³.

Інший філософ – Дам’ян Федорика – присвятив окрему статтю аналізу дарчого характеру подружжя. Спершу показавши, чим є дар як такий, він послідовно обґрунтовує унікальні прикмети подружнього дару. У деяких моментах це загальновідомі факти, але як мало про це говорять нині. “Любов “приходить” до нас, ми стаємо “жертвою” любові. Вона приходить зненацька і “захоплює” нас. Найрізноманітніші вислови, що з часом увійшли у скарбницю поетичної творчості, свідчать про це саме: подружнїя любов не є чимось, що можна викликати самотужки... Радість та блаженство, які приходять з любов’ю й товаришать їй, можуть перетворитися на самостійний об’єкт намірення і тому стати спокусою до гріха. Наскільки наша цікавість перемикається з іншої особи на нашу радість, наше щастя чи наше задоволення, настільки ж ми перестаємо приймати й починаємо привласнювати. Навіть у так званій культурі смерті навряд чи можна знайти більш вагому причину поширеної нечутливості до унікальної та неповторної дорогоцінності інших осіб, аніж та настанова, в якій наше власне задоволення стає першочерговим та визначальним мотивом наших взаємин з іншими людьми. Такий підхід до інших є прямою протилежністю

чесноти чистоти. Саме таке ставлення просто-напросто унеможливує сприйняття дорожочінності кожної іншої особи і стоїть на заваді розуміння, що кожна така особа — вже тому, що вона є іншою особою — є дарунком для мене, як про це повчає Іван Павло II у своїй енцикліці “Євангелія життя”¹⁴. Цікаво, що сучасні психологи, стикаючись з проблемою розлучення, розробляють шляхи виходу з сімейних криз, і ці шляхи, базуючись на вивченні природи людини, приводять до порад, які давно вже були практиковані християнством. Наприклад, щоб досягти гармонії всередині себе та з оточуючим світом, радять йти шляхом самоспостереження, самопізнання, самоприйняття і прийняття інших. І на етапі самоприйняття, властиво, йдеться про те, щоб збагнути свою унікальність і неповторність, що в результаті відкриє нам унікальність інших осіб, а також те, що вони є для нас даром. Популярність таких видань Г. Чепмена як “П’ять мов подружньої любові”, “П’ять мов любові до дітей” тощо виявляє, що насправді люди шукають глибоких, гармонійних, повних любові стосунків.

Д. Федорика зазначає, що “у нашому гедоністичному світі, характерною рисою якого є так звана споживацька ментальність, надзвичайно важко, якщо практично неможливо, пояснити цю особливу тайну подружжя як найтіснішого єднання двох аж до їх ставання чимось одним. Ця правда зводиться у такому світі лише до зауваження вимог та наслідків такої єдності. Він вбачає у ній прояв мазохізму, адже перед кожним з подругів постає вимога вмерти для себе, щоб жити як одне ціле”¹⁵. Як можна вмирати для себе, якщо навколо звучить, що для себе потрібно вибирати все найкраще – починаючи від пральних порошків і шампунів і до розкішних відпочинкових баз. Визначальними принципами життя культури смерті є самозадоволення і самоактуалізація. Натомість, згідно з відомим богословом Луї Буе, аскетизм подружнього життя полягає в постійних зусиллях зробити так, щоб наше єго потіснилося перед волею іншої особи. А це неможливо без самозречення. Отже, такий “елемент хреста” у шлюбі. У жодному іншому людському союзі немає цього відчуття вічної незрілості, яке зумовлене неминучою розбіжністю між словами шлюбної обітниць (любов, вірність і чесність, доки смерть не розлучить нас) і вузькістю повсякденного горизонту¹⁶.

“З усіх земних союзів подружнн любов є найбільш яскравою формою я-ти взаємин. Кохана людина стає об’єктом наших думок, почуттів, бажань, надій та прагнень, вона стає центром нашого життя у сфері створених благ. Той, у кого серце наповнене такою подружньою любов’ю, живе не тільки з коханою людиною, але для неї”¹⁷. Проте Д. фон Гільдебранд підкреслює, що “подружнн любов ще не є подружжям, хоча вона і містить в собі змістовну предтечу його суті. Подружжя – це реалія об’єктивного порядку, встановлена лише урочистим актом, і передбачає формальний акт волі: двоє осіб явно віддають себе один одному, повністю підтверджуючи це віддання на ціле своє життя. Подружжя є вповні реалізоване, коли обидва партнери внаслідок цього акту завершують це віддання в тілесному єднанні. Подружжя – це спільнота об’єктивної дійсності, що включає в себе двох осіб і раз встановлена, триває як така незалежно від почуттів чи ставлень партнерів одне до одного, хоча вона накладає на них специфічні обов’язки”¹⁸. Важливо ще раз проакцентувати, що подружжя – це акт волі та віддання на ціле своє життя. Тому в жодному разі так звані “громадянські

шлюби” або “життя на віру” не можуть розцінюватися як своєрідна “альтернатива” подружжю. В останні десятиліття така форма співжиття набула популярності і є ще одним підживленням стабільності подружжя. З огляду на це, Папська рада у справах сім’ї у 2000 р. видала документ “Сім’я, подружжя та “життя на віру””, в якому детально аналізуються соціальні, особисті, культурні аспекти “життя на віру”, а також проблеми, які постають у зв’язку зі зрівнянням його зі шлюбом. Зокрема, у документі сказано, що “життя на віру” не передбачає подружніх прав та обов’язків, і воно не відзначається стабільністю, яка ґрунтується на шлюбних узах. Для нього характерна тверда постанова не брати на себе жодних зобов’язань. В результаті цього визначальною рисою “життя на віру” є нестабільність, яку породжує можливість припинення співжиття. Існує також певна більш-менш виразна “обіцянка” “взаємної вірності”, але на час тривання стосунків”¹⁹. Один лиш цей аргумент виявляє, наскільки далекі між собою “життя на віру” та подружжя. В основі подружжя – єдність у любові та вірності аж до смерті. Нині ж “культура кохання, типова для традиційної сім’ї, заснованою на любові, вірності й відданості, підмінюється культурою заперечень і смерті, що призводить до розлучень, абортів, співжиття без певних зобов’язань, неповних сімей, позашлюбних дітей”²⁰.

“Оскільки подружжя за своєю природою є в першу чергу спільнотою любові, смисл фізичного єднання не обмежується лише його однією функцією – дітородженням. [...] Його смисл – це, в першу чергу, творення величної спільноти любові, в якій, згідно із словами нашого Спасителя, “Двоє будуть одно в одному тілі”²¹. Нерозуміння кохання, при цьому призводить до розлучення ті пари, які з певних фізіологічних причин не можуть мати дітей. Суспільним загалом розлучення в такому випадку вважається виправданим. Але ж, як писав Д. фон Гільдебранд, “навіть якби з якоїсь причини, поза сферою людського впливу, стало очевидним, що дітородження неможливе, фізичний союз між чоловіком та жінкою все ж зберігає свою суб’єктивну важливість та притаманну йому красу. Хіба подружня любов не є сама в собі настільки величною, щоб освятити та бути достатньою підставою для цього зв’язку?”²². Кожна правдива любов володіє безмежною духовною плідністю, і подружня любов знаходить притулок в цій духовній плідності цілком незалежно від дітородження.

Однак культура смерті і тут простягає “руку допомоги” у вигляді сурогатного материнства, запліднень у пробірках тощо. Сучасні технології вимагають витіснити кохання за допомогою численних маніпуляцій, не тільки для того, щоб знищити життя та нормальні функції людського тіла, створені Богом, а й для штучного початку й закінчення людського життя. Як зазначає Л. Гридковець, “проблема сучасного суспільства полягає в тому, що ми перестали розуміти містерію народження дитини, цінити дивовижу цього акту. Ми безсоромно втручаємося в замисли Творця, поступово перебираючи на себе Його функції. Проте, чим більше ми хочемо стати Богами, тим більше наступні покоління втрачають подобу Богу, вдовольняючись подобою нашою. Ми починаємо вирішувати, коли, як і за яких обставин має народитися дитина”²³. А це втручання у сферу компетентності Бога. Папа Іван-Павло II у Листі до сімей писав: “Батьки повинні хотіти нове людське створіння так, як хоче його Творець: заради нього самого. Наша людська воля завжди і невідворотно під-

владна законів часу та змін, тоді як Божа воля – вічна. У книзі пророка Єремії читаємо: “Перш, ніж я уклав тебе в утробі, я знав тебе, і перш, ніж ти вийшов з лона, освятив я тебе” (Єр. 1, 5). Так генеалогія особи пов’язана з вічністю Бога, і лише тоді з людським батьківством і материнством, яке здійснюється у часі. Вже у момент свого зачаття людина покликана до вічності у Бозі”²⁴.

Підсумовуючи, слід сказати, що нинішні умови розбудови інформаційного суспільства не сприяють інтеграції родинного життя. Пропагується і реалізується утилітарний підхід до життя, коли кожен дбає про своє. За цих обставин Католицька церква устами своїх понтифіків, богословів та філософів не перестає нагадувати про велику цінність християнської родини.

Розуміючи, що знищення або знецінення сім’ї – це великий крок у напрямку анулювання любові у світі, у своїх працях вони висвітлюють, наскільки глибокою і подиву гідною є справжня подружня любов і яким великим таїнством є подружжя. Такі цінності, як єдність у любові, вірність аж до смерті, самовідданя, вмирання для себе, не популярні серед молодих людей. У суспільстві панує культура вічної юності та незрілості, що переноситься вже і в доросле життя, навіть більше, стає немовби загальноприйнятим зразком поведінки. Але, можливо, одне із пояснень у тому, що ніхто не пробуджує у молоді бажання подивитися на приклад багатьох добрих і вірних подружніх пар. Чи, крім католицьких каналів і сайтів, хтось доніс до людей новину про те, що у жовтні 2008 р. було зараховано до лику блаженних французьке подружжя Луї і Зелі Мартенів, батьків Малої Терези з Лізьє, яку десять років перед тим проголосили Вчителем Церкви. Інформаційний простір переповнений повідомленнями про чергові одруження та розлучення кінозірок, зірок шоу-бізнесу тощо. І так мало новин про подружжя, котрі святкують “срібні” та “золоті” ювілеї, проживши життя в любові й вірності. Незаперечним є той факт, що у процесі творення сім’ї відбулися кардинальні зміни. Проте так само незаперечним є і те, що людина у своїй природі не міняється, – вона шукає вірної любові і, не маючи поняття про її “справжнє обличчя”, задовольняється сурогатами, які пропонує інформаційний простір і навколишній світ. У цьому контексті роль мас-медіа неможливо перебільшити. Необхідно змінювати інформаційну політику щодо цінностей сім’ї на державному рівні.

- 1 Бучек Мар’ян, єп. Родина – універсальна цінність // XXII Міжнародний конгрес родини “Родина – спільнота любові” (Київ, 9–11 травня 2006 р.) (далі – XXII Міжнародний конгрес... – К., 2007. – С. 45–50.
- 2 О’Доннелл Ф. Родино, ким ти є у XXI столітті? // XXII Міжнародний конгрес... – С. 51–61.
- 3 Бастікс А. Сім’я XXI століття, якою вона є? // XXII Міжнародний конгрес... – С. 62–71.
- 4 Павленко Ю. Прородинна політика як політика держави // XXII Міжнародний конгрес... – С. 75–80.
- 5 Гусак П. Права людини та сім’ї в контексті українського законодавства // Польська та українська сім’я перед викликами сучасності / Упоряд. Ю. Горбанюк, Г. Кришталь, М. Хухра. – Львів, 2010. – С. 17–27.
- 6 О’Доннелл Ф. Родино, ким ти є у XXI столітті? – С. 52.

- 7 Уайт Е. Християнська родина / Пер. з англ. – К.: Джерело життя, 1998. – С. 14.
- 8 Носовський З. “Чоловіком і жінкою створив їх” (Бут. 1:27) // XXII Міжнародний конгрес... – С. 112.
- 9 Там само. – С. 112–113.
- 10 Лев XIII, папа. Таємниця Божої Премудрості // Вибрані документи Католицької церкви про шлюб та сім'ю від Лева XIII до Венедикта XVI. – Львів: Колесо, 2008. – С. 14.
- 11 Гільдебранд Д. фон. Подружжя: таємниця відданої любові // Пер. р англ. Г. Косів. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2003.
- 12 Носовський З. “Чоловіком і жінкою створив їх”... – С. 113.
- 13 Гільдебранд Д. фон. Подружжя: таємниця відданої любові. – С. 11.
- 14 Федорика Д. Божий дар подружжя [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bohoslov.org.ua/distribution/post2807.html#p2807>.
- 15 Там само.
- 16 Носовський З. “Чоловіком і жінкою створив їх”... – С. 119.
- 17 Гільдебранд Д. фон. Подружжя: таємниця відданої любові. – С. 11.
- 18 Там само. – С. 16–17.
- 19 Папська Рада у справах сім'ї. Сім'я, подружжя та “життя на віру” // Вибрані документи Католицької церкви про шлюб та сім'ю від Лева XIII до Івана Павла II. – Львів: Видавництво ЛБА, 2002. – Т. 1. – С. 239.
- 20 Бастікс А. Сім'я XXI століття, якою вона є? – С. 66.
- 21 Гільдебранд Д. фон. Подружжя: таємниця відданої любові. – С. 18.
- 22 Там само. – С. 19.
- 23 Гридковець Л. Батьки як найважливіше джерело любові // XXII Міжнародний конгрес... – С. 221.
- 24 Папа Іван Павло II. Лист до сімей // Вибрані документи Католицької церкви про шлюб та сім'ю від Лева XIII до Івана Павла II. – Львів: Видавництво ЛБА, 2002. – Т. 1. – С. 130–131.

SUMMARY

Olga Lypka

VALUES OF CHRISTIAN FAMILY IN INFORMATIONAL SOCIETY

This article reveals challenges, which modern informational society raises before Christian Family. The author analyzes teachings of Catholic theologians and philosophers of XX century about family and states that they prove its everlasting value and congruity to the human nature.

Key words: Christian Family, conjugal love, information.